
28 oktober 2014
Corr.nr. 2014-43.984, VV
Zaaknr. 543428

Nummer 56/2014

Voordracht van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten van Groningen over het voornemen een Realisatieovereenkomst te sluiten over de Aanpak Ring Zuid.

1. Samenvatting

Na de ondertekening van het Tracébesluit, het vaststellen van de inrichtingsplannen en het verlenen van de omgevingsvergunning is de realisatiefase van het project Aanpak Ring Zuid aangebroken. De eerste stap in deze nieuwe fase is de vaststelling van de Realisatieovereenkomst (ROK). In de ROK maken wij met het Rijk en de gemeente Groningen afspraken over de gezamenlijke regie tijdens de uitvoering van de plannen, als aanvulling op de bestuursovereenkomst zuidelijke ringweg fase 2 uit 2009 (onze brief van 17 november 2009, zaaknummer 217016).

2. Doel en wettelijke grondslag

In onze brief van 16 september 2014 (zaaknummer 537021) en in onze voordracht 40/2014 (zaaknummer 522819), waarover u op 24 september jongstleden een besluit heeft genomen, hebben wij aangekondigd de ROK in oktober voor wensen en bedenkingen aan u voor te leggen. Deze voordracht strekt daartoe.

3. Procesbeschrijving en planning

Tot nu toe hebben wij op basis van de bestuursovereenkomst uit 2009 op intensieve wijze samengewerkt met het Rijk en de gemeente. Het project wordt aangestuurd door de stuurgroep Aanpak Ring Zuid, waarin de drie partijen bestuurlijk zijn vertegenwoordigd. De voorbereiding van de plannen vindt plaats in een projectorganisatie, die eveneens vanuit de drie overheden is ingevuld. Op basis van deze integrale aanpak heeft de besluitvorming gedurende de planstudiefase plaatsgevonden. Een en ander heeft geleid tot een constructieve samenwerking, die wij graag in de realisatiefase willen continueren.

Inmiddels hebben wij hiervoor een concept-ROK opgesteld, met afspraken over de bestuurlijke samenwerking en ambities, de projectscope, de financiën, de planning, procedures, beheer en eigendom, grondverwerving, marktbenadering en bereikbaarheid. Hierbij leggen wij deze concept-ROK voor wensen en bedenkingen aan u voor. Tegelijkertijd wordt dit document ook aangeboden aan het Ministerie van Infrastructuur en Milieu en aan de raad van de gemeente Groningen. Een aantal onderdelen van de ROK lichten wij in deze voordracht nader toe: de ambities & waarden, financieel management & het opdragen van de optimalisaties, de risico's en grondverwerving.

4. Begroting

Dit onderwerp valt onder het thema Mobiliteit en infrastructuur van het programma Bereikbaar Groningen van de begroting 2014, alsmede onder de concrete projecten in het Convenant RSP, inclusief een bijdrage uit het rijks-MIRT.

5. Inspraak/participatie

Er is bij dit project sprake van een inspraakprocedure, daarop zijn wij in onze brief van 22 mei 2014 (zaaknummer 517211) uitgebreid ingegaan. Specifiek op dit onderdeel is geen inspraakprocedure van toepassing.

6. Nadere toelichting

Ambities

De ambities en de manier waarop de partijen in de realisatiefase willen samenwerken zijn uitgewerkt in het ambitiedocument, bijlage II bij de ROK. Wij beginnen daarbij niet vanaf 'nul'; de basis ligt in de samenwerking zoals wij die tot nu toe kennen. In het ambitiedocument hebben we de grootste uitdagingen van het project in deze fase beschreven.

Uitdaging 1: stad bereikbaar en leefbaar houden tijdens de bouw

Gezien de omvang en de complexiteit van de ombouw van de zuidelijke ringweg is het onvermijdelijk dat verkeershinder en overlast voor de omgeving ontstaat. Alles zal erop gericht zijn om de hinder en schade voor omwonenden en verkeersdeelnemers tijdens de uitvoeringsperiode te beperken. Daarbij zijn een open houding en transparante informatie de uitgangspunten in de communicatie. Het project is voor ons pas een succes als de omwonenden, weggebruikers en ondernemers tevreden zijn over de wijze waarop tijdens de bouw met hun belangen wordt omgegaan.

Uitdaging 2: de drie optimalisaties realiseren

Wij gaan voor een plan waarin alle drie optimalisaties worden gerealiseerd: de fiets- en voetgangerstunnel Esperantostraat, het pakket maatregelen voor extra ruimtelijke kwaliteit en de volledige aansluiting van de Europaweg op de zuidelijke ringweg. Wij zullen de bouwers stimuleren de optimalisaties binnen budget te realiseren. Het is op dit moment nog niet zeker of dit lukt. Anders komen de optimalisaties bij meevallers als eerste op tafel.

Uitdaging 3: realiseren binnen budget

Wij spannen ons in om het project binnen budget te realiseren. Daarom geven wij hoge prioriteit aan risicomangement en het zoeken naar kansen om kosten te besparen. Als wij voor moeilijke afwegingen komen te staan waarbij geld, tijd en kwaliteit moeten worden afgewogen, dan is het vertrekpunt dat geld en kwaliteit voorgaan. Daarbij staat respect voor elkaars belangen altijd voorop.

Het is onze inzet om de scope buiten de drie optimalisaties niet uit te breiden, tenzij de initiatiefnemer zorgt voor aanvullend budget.

Waarden

Handelen vanuit centrale waarden is de basis voor een succesvolle samenwerking. Daarom besteden wij in het ambitiedocument ook aandacht aan de waarden van waaruit wij willen samenwerken.

Respect voor elkaars belangen. Wij vinden het van belang dat er recht wordt gedaan aan de afzonderlijke belangen van de partijen en zullen zoeken naar oplossingen die door alle partijen als positief beoordeeld en gedragen worden.

Vertrouwen. In samenwerking is vertrouwen in elkaar onmisbaar. Openheid is daarbij cruciaal, wat betekent dat partijen elkaar laten zien wat er speelt, hoe resultaten tot stand komen en welk belang zij hebben.

Best for project. Bij belangrijke afwegingen is stil staan bij het gemeenschappelijke doel en 'best for project' het uitgangspunt.

Eenvoud. Onze werkwijze moet bijdragen aan het eenvoudig houden van het project. Dit geldt ook voor de producten die worden geproduceerd en voor de communicatie.

Aandacht. Aandacht voor het werk en aandacht voor elkaar zorgt voor meer begrip, betere samenwerking, betere prestaties en meer werkplezier. Dit draagt bij aan het behalen van ons gemeenschappelijke doel.

Financieel management en het opdragen van de optimalisaties

Een belangrijk risico voor het project is dat de uitvoeringskosten groter zijn dan het beschikbare realisatiebudget. Om dit risico beheersbaar te maken, kiezen wij ervoor om actief te sturen op een voldoende grote kans dat de kosten lager blijven dan het budget, de zgn. onderschrijdingskans. Wij gaan uit van een onderschrijdingskans tussen 60-80%. Voor het projectbudget hanteren wij een

onderschrijdingskans van 80%. In unanimitieit kunnen de drie partijen een lager percentage bepalen. Bij het bepalen van de plafondprijs gaan wij uit van een onderschrijdingskans van 70%.

Omdat het onze ambitie is alle drie optimalisaties te realiseren, worden deze bij de aanbesteding van het hoofdbouwcontract meegenomen in de prijsaanbieding. De opdracht tot de uitvoering van de optimalisaties geven wij op het moment dat het risicoprofiel dit toelaat. Op twee momenten maken wij hierover de balans op in de stuurgroep Aanpak Ring Zuid:

- Bij gunning, als er zekerheid is over de hoogte van de biedingen;
- Aan het einde van de voorbereidingsfase, als het ontwerp van de aannemer klaar is, ongeveer 1 jaar na gunning. Ervaringen bij andere projecten wijzen uit dat in deze fase al een groot deel van de mogelijke risico's optreden of vervallen.

Bij elk moment wordt opnieuw een prognose van het realisatiebudget voor het project bepaald en de daarbij behorende onderschrijdingskans. Als blijkt dat de onderschrijdingskans groter en dus gunstiger is dan de gewenste norm, kan worden besloten om een of meer optimalisaties op te dragen. Als dat niet het geval is, wordt onderzocht of de 'no regret' maatregelen kunnen worden opgedragen. Dit zijn voorbereidende maatregelen die noodzakelijk zijn om optimalisaties op een later moment in het proces alsnog te realiseren, zoals het aanbrengen van constructies. Als dit ook niet kan, vervallen de optimalisaties. Wanneer de optimalisaties niet allemaal gerealiseerd kunnen worden, besluiten de drie partijen op basis van unanimitieit over de optimalisaties of over de no-regret maatregelen.

Risico's

Het projectbudget bedraagt € 613,5 mln. prijspeil 2014, inclusief BTW. Jaarlijks wordt het projectbudget met IBOI geïndexeerd (index bruto overheidsinvesteringen, de gemiddelde prijsstijging van de bruto investeringen van de collectieve sector). Het projectbudget dekt alle kosten die een gevolg zijn van het realiseren van de projectscope, met uitzondering van de kosten voor Voorbereiding & Toezicht (V&T). Het V&T budget bedraagt 13 % van het projectbudget en omvat onder andere alle kosten voor de projectorganisatie, adviesdiensten, onderzoeken en tevens de kosten van voorbereiding en toezicht op conditionerende werkzaamheden.

De provincie draagt het risico voor het projectbudget. Dit vloeit voort uit de bestuursovereenkomst van 10 november 2009 en het RSP-convenant van 23 juni 2008. Dit betekent dat financiële mee- en tegenvallers van de projecten die in het RSP zijn opgenomen, waaronder de aanpak van de zuidelijke ringweg, binnen het RSP worden verrekend. De provincie is beheerder van het Groninger deel van het Regio Specifiek Pakketconvenant en is daarmee de risicodragende partij. Rijkswaterstaat draagt het V&T-risico. De gemeente zit niet als risicodragende partij in het project.

Verder kan sprake zijn van exogene risico's of van verwijtbare kosten, die gevolgen kunnen hebben voor alle drie partijen. Exogene risico's betreffen onder andere de kosten die ontstaan als gevolg van nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving. In de ROK is vastgelegd dat deze kosten voor rekening komen van de partij die verantwoordelijk is voor de verandering of wijziging. Verwijtbare kosten zijn kosten die ontstaan door verwijtbaar handelen dan wel het nalaten van handelen. Wanneer dit binnen de projectorganisatie plaatsvindt komen deze kosten ten laste van het Rijk (V&T) of van de provincie (projectbudget). Wanneer dit binnen de eigen organisatie plaatsvindt komen ze ten laste van de partij waarbinnen dit heeft plaatsgevonden.

Grondverwerving

In de ROK wordt afgesproken dat de kosten voor het verwerven van de gronden die nodig zijn voor het project onderdeel uitmaken van het projectbudget. De verwerving van de gronden voor de infrastructuur binnen de TB-grens gebeurt door het Rijk op basis van de Ontheffingswet. Verwerving van gronden voor de infrastructuur buiten de TB-grens gebeurt door de gemeente.

Gronden van de drie partners met de bestemming openbare ruimte, en vrij van rechten van derden, worden om niet ingebracht. Voor de verwerving van overige gronden van partijen binnen het TB wordt de reguliere rijks procedure gevolgd (zoals het Viadukt en de onderhoudswinkel), buiten het TB dient overeenstemming bereikt te worden na onderhandeling op basis van het advies van de taxatiecommissie (zoals kantoorpark Europapark).

Marktbenadering

Voor de marktbenadering wordt een aanbestedingsdossier opgesteld dat bestaat uit een groot aantal documenten, zoals de selectieleidraad, de aanbestedingsleidraad, vraagspecificatie en het aanbestedingsplan en het beoordelingsprotocol.

De Realisatieovereenkomst en de start van de aanbesteding zijn belangrijke eerste stappen in de uitvoeringsfase van Aanpak Ring Zuid. Wij zijn dan ook voornemens de Realisatieovereenkomst te sluiten. Graag horen wij uw wensen en bedenkingen op de Realisatieovereenkomst. Ook gaan wij graag met u in gesprek over uw betrokkenheid in de realisatiefase.

7. Voorstel

Wij stellen u voor het in ontwerp bij deze voordracht gevoegde besluit vast te stellen.

Groningen,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

M.J. van den Berg , voorzitter.

H.J. Bolding , secretaris.

Behandeld door : Stuij E.F.W.
Telefoonnummer : (050) 316 4509
E-mail : e.f.w.stuij@provinciegroningen.nl

Bijlagen bij de voordracht

Nr.	Titel	Soort bijlage
1	Concept-realisatieovereenkomst met bijlagen	rapport

Provinciale Staten van Groningen:

Gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 28 oktober 2014, nr. 2014-43.984, VV;

Gelet op Voordracht 40/2014;

Besluiten:

1. Kennis te nemen van het voornemen van Gedeputeerde Staten om een Realisatieovereenkomst te sluiten over de Aanpak Ring Zuid;
2. Vast te stellen dat Provinciale Staten in staat zijn gesteld wensen en bedenkingen te uiten.

Groningen,

Provinciale Staten voornoemd:

, voorzitter.

, griffier.

Bijlagen bij het besluit

Geen